

ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

аспірант **Козоріз А.В.**

Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління» (Україна)

На початку ХХІ століття людство перейшло на принципово новий щабель розвитку, який у зарубіжних джерелах називають “Digital Millenium” або “Digital Era”. Будемо вважати найбільш адекватним україномовним еквівалентом термін «цифрова епоха». Цифрова епоха у деяких джерелах позначається як «пост-індустріальна», що також добре розкриває сутність соціально-економічного явища. Індустріальна епоха настала після проходження у світі промислової революції, у ході якої відбувся перехід від застарілих ручних (мануфактурних) способів виробництва до індустріалізованих (фабричних) підходів; суспільство, яке було аграрним, стало індустріальним, змінивши парадигму розвитку. Процес, що відбувається із 1990 років ХХ століття можна назвати «інформаційною революцією», результатом якої є перехід до цифрової епохи; суспільство перетворюється з індустріального на інформаційне.

Ключові особливості нової епохи, що мають бути враховані державою, наступні:

- Використання цифрових технологій для вирішення широкого спектра повсякденних завдань. Активне впровадження «Інтернету речей», тобто застосування різних прикладних (побутових) пристроїв, які надають додаткові інформаційні послуги через мережу Інтернет.
- Виняткова роль комп'ютерних мереж, зокрема, – мережі Інтернет, в організації інформаційної інфраструктури суспільства.
- Домінування принципу єдності інформаційного середовища, широке поширення «хмарних» інформаційних сховищ, які забезпечують доступ до даних практично в будь-якій точці світу, де є технічна можливість доступу до мережі Інтернет.
- Антропоцентризм інформаційних систем: наріжним каменем є користувач, людина з її потребами, інтересами і бажаннями.

Фінансова система держави є «економічним скелетом», відображає діючі підходи до перерозподілу ВВП і національного багатства, тому перехід в цифрову епоху стосується фінансової системи насамперед. Зміна підходів до організації фінансової діяльності, трансформація обліку, управлінських підходів, методів взаємодії між різними організаціями так чи інакше позначається на функціонуванні фінансової системи держави.

З точки зору державних фінансів можна виділити наступні основні виклики, з якими стикається держава, маючи справу з якісно новою формацією громадян.

- Свобода фінансових потоків і величезна різноманітність форм проходження фінансових операцій.
- Істотний вплив міжнародного економічного середовища.
- Вірусний характер поширення інформації, відповідно – надзвичайно швидкий прояв масових тенденцій у фінансовій системі.
- Широке застосування інформаційних технологій для організації фінансів створює широке поле для діяльності шахраям і зловмисникам.

У таких умовах держава виявляється вимушеною адекватно реагувати на виклики, діяти відповідно сучасним вимогам, а також забезпечувати процесинг всіх актуальних фінансових інструментів. Варто звернути увагу на термін «процесинг», він лежить в основі концепції фінансової системи держави в цифрову епоху. Де-факто держава повинна стати ефективним процесором, обробником проходять за участю його резидентів фінансових потоків.

Цифрова епоха ставить такі завдання перед державними фінансами.

- Перехід до електронного документообігу та миттєвого обміну інформацією між суб'єктами, задіяними в державних фінансах. Зокрема, це стосується відносин між органами державної влади, між державою і окремими фізичними і юридичними особами, а також між

державою та іншими державами і наддержавними утвореннями.

- Автоматизація значної частини процедур, що традиційно проводяться в ручному режимі. Радикальне скорочення бюрократії.
- Реформування механізму роботи бюджетів усіх рівнів з метою підвищення ефективності прогнозування, планування, моніторингу та контролю їх виконання.
- Створення ефективного інструментарію регулювання фінансової системи з можливістю моментального реагування на виникаючі виклики, а також надійної системи моніторингу та попередження цих викликів.
- Взаємодія з усіма сучасними фінансовими інструментами (у тому числі різними екзотичними платіжними інструментами на зразок криптовалют), їх облік, моніторинг та, при необхідності, регулювання.
- Захист безпеки учасників системи з урахуванням існуючих викликів, пов'язаних із застосуванням інформаційних технологій.

Козоріз, А.В. Основні виклики та напрями трансформації державних фінансів в цифрову епоху [Текст] / А.В. Козоріз // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 239-241.